

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII KADENCJA

Warszawa, dnia 10 maja 2013 r.

Druk nr 320 S

SPRAWOZDANIE

KOMISJI USTAWODAWCZEJ,
KOMISJI ŚRODOWISKA

oraz

KOMISJI PRAW CZŁOWIEKA, PRAWORZĄDNOŚCI I PETYCJI

o projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo łowieckie (druk nr 320)

Marszałek Senatu w dniu 26 marca 2013 r. skierował do Komisji Ustawodawczej, Komisji Środowiska oraz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo łowieckie w celu rozpatrzenia go w pierwszym czytaniu.

Komisje na wspólnym posiedzeniu w dniu 8 maja 2013 r. rozpatrzyły w pierwszym czytaniu przedstawiony przez wnioskodawców projekt ustawy, wprowadziły do niego poprawki i wnoszą o przyjęcie przez Senat jednolitego, załączonego projektu ustawy oraz projektu uchwały w sprawie wniesienia do Sejmu tego projektu ustawy.

Przewodnicząca Komisji
Środowiska
(-) Jadwiga Rotnicka

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Piotr Zientarski

Przewodniczący Komisji
Praw Człowieka, Praworządności i Petycji
(-) Michał Seweryński

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo łowieckie

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo łowieckie.

Jednocześnie upoważnia senatora Stanisława Gorczycę do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo łowieckie

Art. 1. W ustawie z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 32:

a) w ust. 4:

– pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) tryb nabywania i utraty członkostwa w Polskim Związku Łowieckim oraz kole łowieckim oraz prawa i obowiązki członków;”

– uchyla się pkt 11,

b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Statut Polskiego Związku Łowieckiego podlega zatwierdzeniu przez ministra właściwego do spraw środowiska.”;

2) w art. 32a po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2c w brzmieniu:

„2a. Organami Polskiego Związku Łowieckiego są także sądy łowieckie:

1) Główny Sąd Łowiecki, powoływany przez Krajowy Zjazd Delegatów;

2) okręgowe sądy łowieckie, powoływane przez okręgowe zjazdy delegatów.

2b. Krajowy Zjazd Delegatów powołuje także Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego i jego zastępców, a okręgowy zjazd delegatów – okręgowego rzecznika dyscyplinarnego i jego zastępców.

2c. W razie zrzeczenia się funkcji przez członka sądu łowieckiego albo rzecznika dyscyplinarnego bądź jego zastępcy lub wygaśnięcia ich funkcji z powodu prawomocnego skazania w postępowaniu karnym lub postępowaniu dyscyplinarnym albo utraty członkostwa w Polskim Związku Łowieckim, skład sądu może zostać uzupełniony, a funkcja rzecznika dyscyplinarnego i jego zastępcy obsadzona.”;

3) w art. 34 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) ustalanie kierunków i zasad rozwoju łowiectwa;”;

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 175, poz. 1462, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 201, poz. 1237, z 2009 r. Nr 92, poz. 753 i Nr 223, poz. 1777, z 2011 r. Nr 106, poz. 622 oraz z 2012 r. poz. 985 i 1281.

- 4) w art. 35:
- a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
- „1a. Roczna składka członkowska nie może przekraczać 7% kwoty przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, a wpisowe wynosi nie więcej niż trzykrotność składki członkowskiej.”,
- b) po ust. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
- „4. Minister właściwy do spraw środowiska uchyla, w ramach nadzoru, sprzeczne z prawem bądź statutem Polskiego Związku Łowieckiego uchwały Polskiego Związku Łowieckiego.”;
- 5) uchyla się art. 42d;
- 6) po art. 42d dodaje się art. 42da w brzmieniu:
- „Art. 42da. W przypadku naruszenia zasad i warunków wykonywania polowania, w szczególności przepisów o zachowaniu bezpieczeństwa na polowaniu zbiorowym, prowadzący polowanie może wykluczyć uczestnika z części lub całości polowania.”;
- 7) po art. 50 dodaje się rozdział 9a w brzmieniu:

„Rozdział 9a

Odpowiedzialność przed sądem łowieckim

Art. 50a. W przypadku prawomocnego skazania przez sąd za przestępstwo lub wykroczenie wymienione w rozdziale 10 ustawy, zwane dalej „powszechnym przewinieniem łowieckim”, członek Polskiego Związku Łowieckiego będący osobą fizyczną, osoba, o której mowa w art. 42a ust. 1 lub w art. 43 ust. 1, podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej przed sądem łowieckim”.

Art. 50b. 1. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) nagana;
- 2) kara pieniężna do wysokości przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego;
- 3) pozbawienie prawa do polowania na okres do lat 3;
- 4) zawieszenie w prawach członka Polskiego Związku Łowieckiego na okres do lat 3;
- 5) wykluczenie z Polskiego Związku Łowieckiego.

2. Wobec osób niebędących członkami Polskiego Związku Łowieckiego, zamiast kar, o których mowa w ust. 1 pkt 4–5 stosuje się zakaz nabywania członkostwa w Polskim Związku Łowieckim.

3. Osoba wykluczona z Polskiego Związku Łowieckiego może ubiegać się o przyjęcie do Polskiego Związku Łowieckiego nie wcześniej niż po upływie 3 lat od dnia wykluczenia.

4. Kara pieniężna stanowi dochód budżetu państwa.

Art. 50c. 1. Statut Polskiego Związku Łowieckiego może przewidywać, że za naruszenie postanowień statutu lub innych uchwał organów Polskiego Związku Łowieckiego, zwane dalej „innym przewinieniem łowieckim”, członek Polskiego Związku Łowieckiego podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej przed sądem łowieckim.

2. Statut Polskiego Związku Łowieckiego może określić kary za inne przewinienia łowieckie, przy czym nie mogą one dotyczyć zawieszenia lub pozbawienia prawa do polowania, przynależności do Polskiego Związku Łowieckiego lub kół łowieckich, możliwości pełnienia funkcji w organach Polskiego Związku Łowieckiego lub kół łowieckich, ani naruszać praw i wolności osobistych lub majątkowych.

Art. 50d. Postępowanie dyscyplinarne może być zawieszane do czasu zakończenia postępowania karnego lub postępowania w sprawie o wykroczenie toczącego się o ten sam czyn.

Art. 50e. Stronami postępowania dyscyplinarnego są:

- 1) rzecznik dyscyplinarny;
- 2) osoba, przeciwko której toczy się postępowanie dyscyplinarne, zwana dalej „obwinionym”.

Art. 50f. 1. W razie utraty członkostwa przez obwinionego w Polskim Związku Łowieckim postępowanie dyscyplinarne toczy się nadal.

2. Nie wszczyna się postępowania dyscyplinarnego, a wszczęte umarza, gdy od chwili popełnienia powszechnego przewinienia łowieckiego upłynęły 3 lata.

Art. 50g. Wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przed sądem łowieckim, rzecznik dyscyplinarny składa po przeprowadzeniu dochodzenia.

Art. 50h. 1. Sprawy w pierwszej instancji rozpoznaje okręgowy sąd łowiecki.

2. Jeżeli obwinionym jest członek organu, o którym mowa w art. 32a, sprawy w pierwszej instancji rozpoznaje Główny Sąd Łowiecki.

Art. 50i. 1. Od orzeczeń i postanowień kończących postępowanie dyscyplinarne przed okręgowym sądem łowieckim stronom przysługuje odwołanie do Głównego Sądu Łowieckiego.

2. Od orzeczeń i postanowień wydanych w pierwszej instancji przez Główny Sąd Łowiecki, przysługuje odwołanie do innego składu Głównego Sądu Łowieckiego.

3. Odwołanie od orzeczeń i postanowień kończących postępowanie dyscyplinarne wnosi się w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

Art. 50j. Sąd łowiecki orzeka w składzie trzyosobowym.

Art. 50k. Sąd łowiecki jest w zakresie orzekania niezawisły.

Art. 50l. Obwiniony może ustanowić obrońcę spośród adwokatów, radców prawnych lub członków Polskiego Związku Łowieckiego.

Art. 50m. W przypadku ukarania, koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi ukarany.

Art. 50n. 1. Od orzeczeń i postanowień kończących postępowanie dyscyplinarne, dotyczących powszechnych przewinień łowieckich, stronom oraz ministrowi właściwemu do spraw środowiska przysługuje odwołanie do sądu okręgowego.

2. Odwołanie wnosi się w ciągu 30 dni od dnia otrzymania orzeczenia lub postanowienia kończącego postępowanie dyscyplinarne wraz z uzasadnieniem.

3. Sąd okręgowy rozpatruje odwołanie w trybie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.²⁾).

4. Od orzeczenia sądu okręgowego kasacja nie przysługuje.

---

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903, z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133, Nr 208, poz. 1308, Nr 214, poz. 1344, Nr 225, poz. 1485, Nr 234, poz. 1571 i Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 20, poz. 104, Nr 28, poz. 171, Nr 68, poz. 585, Nr 85, poz. 716, Nr 127, poz. 1051, Nr 144, poz. 1178, Nr 168, poz. 1323, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 98, poz. 626, Nr 106, poz. 669, Nr 122, poz. 826, Nr 125, poz. 842, Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307, z 2011 r. Nr 48, poz. 245 i 246, Nr 53, poz. 273, Nr 112, poz. 654, Nr 117, poz. 678, Nr 142, poz. 829, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 240, poz. 1430, 1431 i 1438 i Nr 279, poz. 1645 oraz z 2012 r. poz. 886, 1091, 1101, 1327, 1426 i 1529.

Art. 50o. W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Celem projektu jest dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 listopada 2012 r. (sygn. akt K 21/11) dotyczącego ustawy z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066, ze zm.). Jego sentencja została ogłoszona 21 listopada 2012 r. w Dz. U. poz. 1281, a pełny tekst wraz z uzasadnieniem w OTK ZU Nr 10A, poz. 119.

Projekt określa zakres odpowiedzialności dyscyplinarnej za przewinienia łowieckie, kary dyscyplinarne, podstawowe reguły postępowania dyscyplinarnego i wprowadza możliwość odwołania się do sądu powszechnego od szerszego niż dotychczas zakresu orzeczeń sądów łowieckich.

2. Przedmiot i istota rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego

2.1. TK orzekł, że w ustawie z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie:

1) art. 34 pkt 6 w związku z art. 32 ust. 4 pkt 2, 3 i 11 w zakresie, w jakim dotyczy dyscyplinarnego sądownictwa łowieckiego - jest niezgodny z art. 42 ust. 1 Konstytucji,

2) art. 33 ust. 6 w zakresie, w jakim nie przewiduje prawa członka Polskiego Związku Łowieckiego, wobec którego zastosowano sankcję dyscyplinarną inną niż utrata członkostwa w Związku lub w kole łowieckim, gdy przewinienie i orzeczona za nie sankcja nie mają wyłącznie charakteru wewnątrzorganizacyjnego, do wniesienia odwołania do sądu - jest niezgodny z art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 2 Konstytucji.

2.2. Art. 34 ust. 6 przewiduje, że do zadań Polskiego Związku Łowieckiego należy prowadzenie dyscyplinarnego sądownictwa łowieckiego, natomiast w art. 32 ust. 4 pkt 2, 3 i 11 precyzują, że uchwalany przez Krajowy Zjazd Delegatów statut Związku określa w szczególności sposób nabywania i utraty członkostwa w Związku oraz kole łowieckim, zasady przynależności do kół łowieckich, przyczyny utraty członkostwa oraz prawa i obowiązki członków, organy Związku oraz koła łowieckiego, ich kompetencje, tryb dokonywania ich wyboru, zmiany bądź uzupełnienia składu, sankcje dyscyplinarne za naruszenie obowiązków członkowskich.

Z kolei art. 33 ust. 6 stanowi, że w sprawach nabycia lub utraty członkostwa w Związku oraz utraty członkostwa w kole łowieckim zainteresowany może - po wyczerpaniu postępowania wewnątrzorganizacyjnego - dochodzić swoich praw na drodze sądowej. Przepis ten jest rozumiany w ten sposób, że tylko w tych sprawach można odwołać się do sądu.

Zgodnie z art. 42 ust. 1 ustawy polowanie może być wykonywane tylko przez członków PZŁ. (Polowanie oznacza tropienie, strzelanie z myśliwskiej broni palnej, łowienie sposobami dozwolonymi zwierzyny żywej lub łowienie zwierzyny przy pomocy ptaków łowczych za zgodą ministra właściwego do spraw środowiska - zmierzające do wejścia w jej posiadanie.)

Konstytucja w art. 42 ust. 1 przewiduje, że odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto dopuścił się czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia, a w art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2, iż każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd, a ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw.

2.3. Ustawa uprawnia do polowaniu tylko członków PZŁ, a w pewnym zakresie także obywateli UE, cudzoziemców oraz obywateli RP, którzy przebywają z zamiarem stałego pobytu za granicą, niebędących członkami PZŁ. Zarazem pozostawia organom Związku (Krajowemu Zjazdowi Delegatów) kompetencję do określenia sposobu nabywania i utraty członkostwa w Związku, organów Związku i ich kompetencji oraz sankcji dyscyplinarnych za naruszenie obowiązków członkowskich.

PZŁ, z jednej strony przypomina typowe stowarzyszenie, w przypadku którego przynależność do niego lub brak przynależności nie wiąże się z ograniczeniem wolności lub praw, z drugiej jednak strony jest specyficznym zrzeszeniem przypominającym samorządy zawodowe o obligatoryjnej przynależności (np. adwokaci), co oznacza, że brak przynależności do niego uniemożliwia wykonywanie pewnego rodzaju, nawet jeśli nie zawodu, to jednak co do zasady niezabronionej przez Konstytucję działalności.

Nakładanie sankcji dyscyplinarnych ograniczających wolność człowieka, a więc mających charakter represyjny powinno być uregulowane w samej ustawie, tymczasem ustawa przekazuje kompetencję do uregulowania tych kwestii w statucie Związku.

Ustawa przewiduje, że tylko w sprawach nabycia lub utraty członkostwa w Polskim Związku Łowieckim oraz utraty członkostwa w kole łowieckim zainteresowany może - po wyczerpaniu postępowania wewnątrzorganizacyjnego - dochodzić swoich praw na drodze sądowej. Jeśli zatem członek Związku zostanie ukarany inną sankcją dyscyplinarną, możliwości odwołania się do sądu nie ma. „TK uznał za dopuszczalne by pewien zakres spraw, w których orzekane są sankcje dyscyplinarne wobec członka PZŁ został wyłączony spod kontroli sądowej, mianowicie sprawy, które mają charakter wyłącznie «wewnątrzorganizacyjny». Inaczej mówiąc, Trybunał stwierdził, że wymierzanie sankcji dyscyplinarnych przez organy PZŁ jest «sprawą» w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji

w każdym przypadku, który nie ma wyłącznie wewnątrzorganizacyjnego charakteru. (...) [N]ależy jednak zastrzec, że - inaczej niż w stowarzyszeniach - zakres zagadnień uznanych za wewnątrzorganizacyjne ma zdecydowanie węższy zakres. W przypadku stowarzyszeń w zasadzie wszelkie zagadnienia mają charakter wewnątrzorganizacyjny. (...) Wystąpić do sądu można jedynie wtedy, gdy na zasadach ogólnych spełnione zostaną przesłanki takiego czy innego roszczenia, jeżeli orzeczone dolegliwości wiążą się z pozbawieniem lub ograniczeniem praw i wolności przysługujących na podstawie obowiązującego prawa, a nie są jedynie pozbawieniem lub ograniczeniem przywilejów wynikających z przynależności do stowarzyszenia.

Statut przewiduje trzy rodzaje postępowań i kar o charakterze dyscyplinarnym. W postępowaniu dyscyplinarnym i sankcjami dyscyplinarnymi są kary zasadnicze: nagana, zawieszenie w prawach członka Związku, wykluczenie ze Związku i kary dodatkowe: pozbawienie prawa pełnienia funkcji w organach Związku i koła, pozbawienie odznaczeń łowieckich w razie wykluczenia ze Związku, zarządzenie ogłoszenia prawomocnego orzeczenia w piśmie łowieckim na koszt ukaranego, przy czym sąd łowiecki może ponadto zobowiązać obwinionego do naprawienia szkody lub przeproszenia poszkodowanego. W postępowaniu porządkowym karami porządkowymi są upomnienie, nagana, zawieszenie w prawach do wykonywania polowania w ogóle lub na określone zwierzęta i zawieszenie w prawach członka koła. W postępowaniu dyscyplinującym środkami dyscyplinującymi są upomnienie oraz wykluczenie z części lub całości polowania. „Trybunał Konstytucyjny zauważył w tym kontekście, że w świetle postanowień statutu pojęcie sankcji dyscyplinarnych ujęte zostało bardzo szeroko, jako że obejmuje nie tylko kary dyscyplinarne, ale również kary porządkowe i środki dyscyplinujące. Pozostaje zatem poważna wątpliwość, czy wszystkie te dolegliwości należy traktować aktualnie jako sankcje dyscyplinarne w rozumieniu art. 32 ust. 4 pkt 11 prawa łowieckiego”.

TK uznał, że wątpliwości mogłoby budzić „uznanie za sankcje dyscyplinarne środków dyscyplinujących nakładanych w trakcie wykonywania polowania, skoro nie służą one ukaraniu członka Związku, lecz jedynie zapewnieniu prawidłowego przebiegu polowania, w tym bezpieczeństwa jego uczestników. Określenie tego rodzaju środków i okoliczności ich zastosowania powinno być pozostawione w gestii Związku (...). Nie budzi też wątpliwości, że Związek mógłby samodzielnie decydować o wymierzaniu dolegliwości o charakterze honorowym, np. o odebraniu odznaczeń łowieckich czy o zakazie pełnienia funkcji honorowych, a także o pozbawieniu prawa pełnienia funkcji w organach Związku i koła na określony czas. (...) Inaczej natomiast należałoby traktować te wszystkie sprawy, które wiążą

się z wykonywaniem przez PZŁ i jego członków zadań władzy publicznej. W szczególności więc nie należą do spraw wewnątrzorganizacyjnych sankcje takie jak **wykluczenie ze Związku, zawieszenie w prawach członka Związku, zawieszenie w prawie do polowania**, bo powodują utratę nabytego prawa do wykonywania polowania lub brak możliwości wykonywania go przez czas określony, a (...) wykonywanie tego prawa jest możliwe jedynie w ramach Związku. Nie mają charakteru wewnątrzorganizacyjnego sankcje takie jak **zobowiązanie członka PZŁ do naprawienia wyrządzonej szkody oraz ogłoszenie na jego koszt prawomocnego orzeczenia w prasie**, ponieważ ingerują w jego prawa majątkowe. Wreszcie ogłoszenie orzeczenia w prasie ingeruje w jego dobra osobiste. W tych wszystkich sprawach wymierzanie sankcji dyscyplinarnych przez organy PZŁ nie jest sprawą wewnątrzorganizacyjną, a przeciwnie - jest «sprawą» w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji”.

Zdaniem TK ustawodawca „powinien uregulować w prawie łowieckim: pojęcie łowieckiego deliktu dyscyplinarnego, katalog sankcji dyscyplinarnych, organy prowadzące postępowanie dyscyplinarne oraz przynajmniej ogólne zasady tego postępowania. Decydując, jakie przewinienia podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej oraz jakie sankcje mogą być wymierzone przez PZŁ w ramach postępowania dyscyplinarnego, sam niejako wyznaczy zakres spraw podlegających kognicji sądowej. Nie jest zatem wykluczone, że wymierzanie pewnych dolegliwości, za uchybienia o charakterze wewnątrzorganizacyjnym, pozostanie w wyłącznej gestii Związku, o ile rozważane dolegliwości nie będą sankcjami dyscyplinarnymi orzekanymi z upoważnienia i nakazu ustawodawcy oraz będą należeć do kategorii spraw wewnątrzorganizacyjnych, a w konsekwencji nie będzie w ich przypadku konieczne zagwarantowanie ochrony sądowej innej niż możliwość dochodzenia naruszonych praw na zasadach ogólnych w razie spełnienia się przesłanek takiego czy innego roszczenia. Zastrzec jednak należy, że **dolegliwości te nie mogą dotyczyć przynależności do Związku czy kół łowieckich, możliwości pełnienia w nich funkcji organizacyjnych, prawa do wykonywania polowania czy też naruszać praw osobistych i majątkowych członków PZŁ**”.

2.4. TK nie odroczył terminu utraty mocy obowiązującej przepisu.

2.5. Dnia 14 stycznia 2013 r. do Sejmu wpłynął poselski projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo łowieckie w zakresie zakwestionowanym przez TK. Wykonanie wyroku polega w nim na dość „mechanicznym” przeniesieniu postanowień statutu PZŁ do ustawy. Miejscami jednak owa technika powoduje niezgodność projektu z zasadami techniki prawodawczej, a niekiedy nawet prowadzi do niepełnego wykonania wyroku TK.

Przykładowo w art. 33 ust. 6 projektu przewiduje się, że „W sprawach utraty członkostwa w kole łowieckim, utraty lub nabycia członkostwa w Polskim Związku Łowieckim, zawieszenia w prawach członka Polskiego Związku Łowieckiego, zawieszenia w prawie do polowania w związku z naruszeniem zasad selekcji osobniczej po wyczerpaniu drogi wewnątrzorganizacyjnej przysługuje skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego za pośrednictwem koła lub właściwego organu Polskiego Związku Łowieckiego”. Tymczasem TK sugerował, że dolegliwości pozostające w wyłącznej gestii związku „nie mogą dotyczyć przynależności do Związku czy kół łowieckich, możliwości pełnienia w nich funkcji organizacyjnych, prawa do wykonywania polowania czy też naruszać praw osobistych i majątkowych członków PZŁ”. Tymczasem projekt dalej (art. 35c ust. 3) przewiduje, że karą dodatkową może być m.in. pozbawienie prawa pełnienia funkcji w organach Związku i koła na okres do 5 lat oraz zarządzenie ogłoszenia orzeczenia w mediach o tematyce łowieckiej na koszt ukaranego. Sankcje te naruszają wolności człowieka, a nie zostały uwzględnione w cytowanym ust. 6, umożliwiającym ich kwestionowanie przed sądem. Dalej art. 35f ust. 4 poselskiego projektu przewiduje, że obwiniony może mieć obrońcę, będącego członkiem Polskiego Związku Łowieckiego - wykluczając tym samym obrońcę profesjonalnego, co również sprzeczne jest z konsekwentną linią orzecniczą TK, wymagającą dopuszczenia możliwości wyznaczenia obrońcy także spośród adwokatów i radców prawnych w tego rodzaju postępowaniach.

3. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Dotychczas przepisy nie określały za co członek PZŁ podlega odpowiedzialności przed dyscyplinarnym sądownictwem łowieckim, struktury tego sądownictwa ani procedury postępowania przed nim. Przepis ustawy przewidywał tylko możliwość odwołania się do sądu powszechnego w przypadku pozbawienia członkostwa w PZŁ lub w kole łowieckim.

Przede wszystkim proponuje się, by odpowiedzialności dyscyplinarnej przed sądem łowieckim podlegali uczestnicy polowania tylko w przypadku skazania za przestępstwo lub wykroczenie wymienione w rozdziale 10 ustawy. Choć mogłoby wydawać się to nieekonomiczne (dwie procedury) to jednak jest o tyle konieczne, że w przypadku skazania za przestępstwo lub wykroczenie, sąd (powszechny) nie może pozbawić skazanego prawa do polowania. W Kodeksie karnym, ani w Kodeksie wykroczeń nie ma takiego środka karnego. Osoba skazana przez sąd (powszechny) za przestępstwo lub wykroczenie związane z łowiectwem nadal mogłaby polować. Sądy (powszechny) mogą co prawda wymierzyć środek karny w postaci zakazu wykonywania zawodu, ale polowanie nie jest zawodem.

Zarazem wydaje się, że nie ma potrzeby przyznawania sądom łowieckim kompetencji do karania dość surowymi karami (np. pozbawienie prawa do polowania) za inne niebędące przestępstwami lub wykroczeniami przewinienia. Jeśli bowiem są jakieś istotne wartości, które powinny podlegać ochronie, ustawodawca powinien ująć je w samej ustawie co najmniej, jako wykroczenie karane przez sąd (powszechny).

Ustawa wyraźnie dopuszcza jednak możliwość wprowadzenia przez statut PZŁ, tak jak to jest możliwe w przypadku stowarzyszeń, odpowiedzialności członków PZŁ za inne przewinienia łowieckie, o charakterze wewnętrznym. Kary za nie przewidziane nie mogą jednak naruszać praw osobistych i majątkowych skazanych. Może to być np. pozbawienie tytułów i odznaczeń organizacyjnych o charakterze honorowym. W konsekwencji nie jest konieczne w ich przypadku prawo odwołania do sądu (powszechnego).

Proponuje się, by utrzymać przewidzianą dotychczas tylko przez statut dwuinstancyjność sądownictwa łowieckiego, uprościć system kar przewidzianych dotychczas przez statut, wprowadzić możliwość odwołania się do sądu powszechnego od orzeczeń dyscyplinarnych. Jako jedną z kar proponuje się nieprzewidzianą dotychczas przez statut karę pieniężną. Dotychczasowy model odpowiedzialności i system kar dyscyplinarnych był nieskuteczny wobec osób niebędących członkami PZŁ (nie można było takich osób pozbawić członkostwa, natomiast pozbawienie prawa do polowania, w związku z tym, iż w Polsce polowały okazjonalnie, nie stanowiło dla nich żadnej dolegliwości). Kwestię odpowiedzialności za naruszenie uchwał organów PZŁ i określenie kar „honorowych” z tym związanych pozostawiono do uregulowania w statucie. Statut określi też liczebność sądów łowieckich (projekt proponuje tylko określenie liczebności składu orzekającego) i techniczne elementy procedury sądowej. Zniesiono też osobną procedurę i osobny wymiar kar, jakie stosowano w przypadku zasad selekcji osobniczej. Nie będą też już możliwe inne procedury dyscyplinarne, dyscyplinujące czy porządkowe, istniejące dotychczas w statucie, a nie przewidziane przez ustawę.

Ponadto, proponuje się by ustawa określała maksymalną wysokość składki członkowskiej na rzecz PZŁ. Choć wyrok TK tego bezpośrednio nie dotyczył, to jednak za niepłacenie składek członek PZŁ może być pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej, zatem zakres tej odpowiedzialności - wymiar składek - powinien być określony w ustawie. Ponadto w związku z obowiązkową przynależnością do PZŁ osób pragnących polować, opłaty te upodabniają się do danin publicznych, a te, zgodnie z art. 217 Konstytucji, powinny być określone w ustawie. Poza ustawą pozostawia się kwestię składek na rzecz kół

łowieckich. Przynależność do nich dla osób polujących nie jest obowiązkowa, wystarczy być członkiem PZŁ.

4. Konsultacje

Projekt, w wersji skierowanej do pierwszego czytania, zaopiniowali: Minister Sprawiedliwości, Sąd Najwyższy, Naczelny Sąd Administracyjny, Krajowa Rada Sądownictwa, Prokurator Generalny, Krajowa Rada Prokuratury, Prezes Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa i Polski Związek Łowiecki. Nikt nie zanegował potrzeby uchwalenia ustawy. Zgłoszono uwagi szczegółowe. Jednak w związku z istotną zmianą projektu, w wyniku poprawek zgłoszonych w trakcie pierwszego czytania, wiele przedstawionych uwag stało się nieaktualnych. Przede wszystkim skrócono w trakcie pierwszego czytania katalog kar wymierzanych przez sądy łowieckie, ograniczono też zakres odpowiedzialności przez sądami łowieckimi.

Nie uwzględniono propozycji PZŁ by nie wprowadzać górnego limitu składki członkowskiej i wpisowego oraz by sądy łowieckie i stanowiska rzeczników dyscyplinarnych były obsadzane przez rady łowieckie, a nie zjazdy delegatów. Uwzględniono natomiast propozycję PZŁ by od decyzji o odmowie przyjęcia do koła nie przysługiwała możliwość odwołania do sądu (przynależność do koła nie jest bowiem konieczna by posiadać prawo do polowania). NSA sprzeciwił się powierzaniu kognicji sądów administracyjnych kwestii odmowy przyjęcia czy też wydalenia z PZŁ lub koła. KRS zaproponowała by doprecyzować szczegółowe kompetencje oraz sposób powoływania i liczebność sądów łowieckich, rzeczników dyscyplinarnych i ich zastępców. TK nie wymagał jednak takiego stopnia szczegółowości. KRS zaproponowała także by określić w ustawie katalog drobnych kar za przewinienia wewnętrzne. Sam TK stwierdził jednak, że można te sprawy pozostawić do uregulowania w statucie PZŁ, byleby kary te nie ingerowały w prawa i wolności osobiste lub majątkowe. Taką wzmiankę uczyniono w ustawie, co wydaje się wystarczające.

Pozostałe podmioty poproszone o opinie (Naczelna Rada Adwokacka, Krajowa Rada Radców Prawnych, Helsińska Fundacja Praw Człowieka i Stowarzyszenie Prokuratorów RP) nie odpowiedziały, natomiast Minister Środowiska w swoim piśmie stwierdził, że Rada Ministrów nie ma jeszcze gotowego stanowiska, a Minister nie może przedstawić własnego.

5. Skutki projektowanej ustawy

Ustawa modyfikuje zakres odpowiedzialności przed sądami łowieckimi oraz ogranicza poważnie katalog kar stosowanych. Z jednej strony poszerza prawo do sądu (powszechnego),

z drugiej ogranicza jednak zakres odpowiedzialności przed sądami łowieckimi, a w konsekwencji okoliczności, w których służyła by droga do sądu (powszechnego). Nie powinna więc wpłynąć w zauważalny sposób na budżet jednostek sektora publicznego.

6. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektu nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.